

Brug af FPF og TCI til overvågning af nykælvere

Finn Strudsholm og Marlene Trinderup

VfL, Kvægs fodringsdag i Herning, 6. september 2011

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet

Køreplan for indlæg

- * Teori bag FPF
- * Eksempler på "FPF-udskrift"
- * Præsentation af demo-projekt
- * Karakteristika for besætninger med høje FPF
- * Teori bag TCI
- * Eksempler på "TCI-udskrift"
- * Afslutning og videre planer

Brug af FPF til overvågning af vægttab hos nykælvere

Definition

$$\text{FPF} = F\%/P\%$$

$$\text{FPF}_{\text{normal}} = 4,6/3,3 = 1,39$$

$$\text{FPF}_{\text{kritisk}} = 5,5/3,2 = 1,72$$

Idé

Højt FPF ved kontrol mellem 4 og 30 dage efter kælvning kan udpege besætninger med store vægttab og subklinisk ketose.

Høj fedtprocent tyder på stærk mobilisering

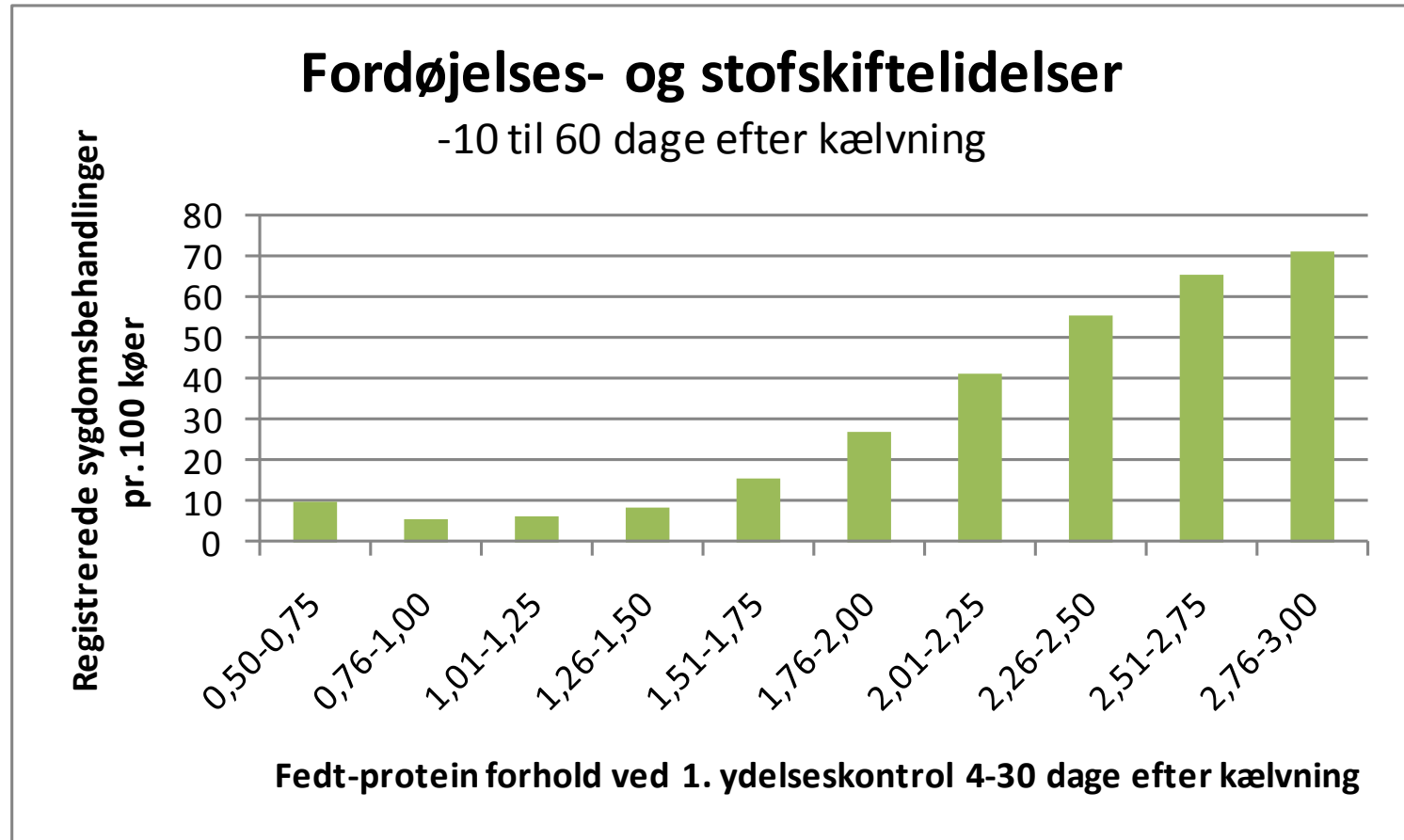
F% stiger fordi:

- * Fedtsyrer udskilles som triglycerid i mælkefedt
- * Beta-OH-butyrat er byggesten til "de novo syntese" af fedtsyrer i yveret

P% falder fordi:

- * Koen mangler energi til proteinsyntese i yveret

Nykælvere med højt FPF har flere sygdomme

SDM, 506.085 observationer

(Sloth, et al., 2010)

Hvornår er FPF kritisk højt hos danske nykælvere?

Dataanalyse

- * Materiale: Kvægdatabasen
- * År: 2008-2009
- * Kælvninger: 70.295

Observationer

- * FPF: 4-30 dg (YKTR)
- * Ketose: Acetoacetat $>1,5$
(NYSR-data)

Kritisk grænse for FPF er racespecifik

Dataanalysen

- * DH: 1,43
- * RDM: 1,42
- * JER: 1,51
- * DRH: 1,45

Sensitivitet på FPF_{enkeltko} : cirka 0,63

Det betyder, at 35-40 % af køer med værdi over kritisk grænse ikke er syge

FPF er derfor meget usikkert til at udpege enkeltkøer med sygdomsrisiko.

(Sloth et al., 2010)

Hvornår er højt FPF kritisk på besætningsniveau?

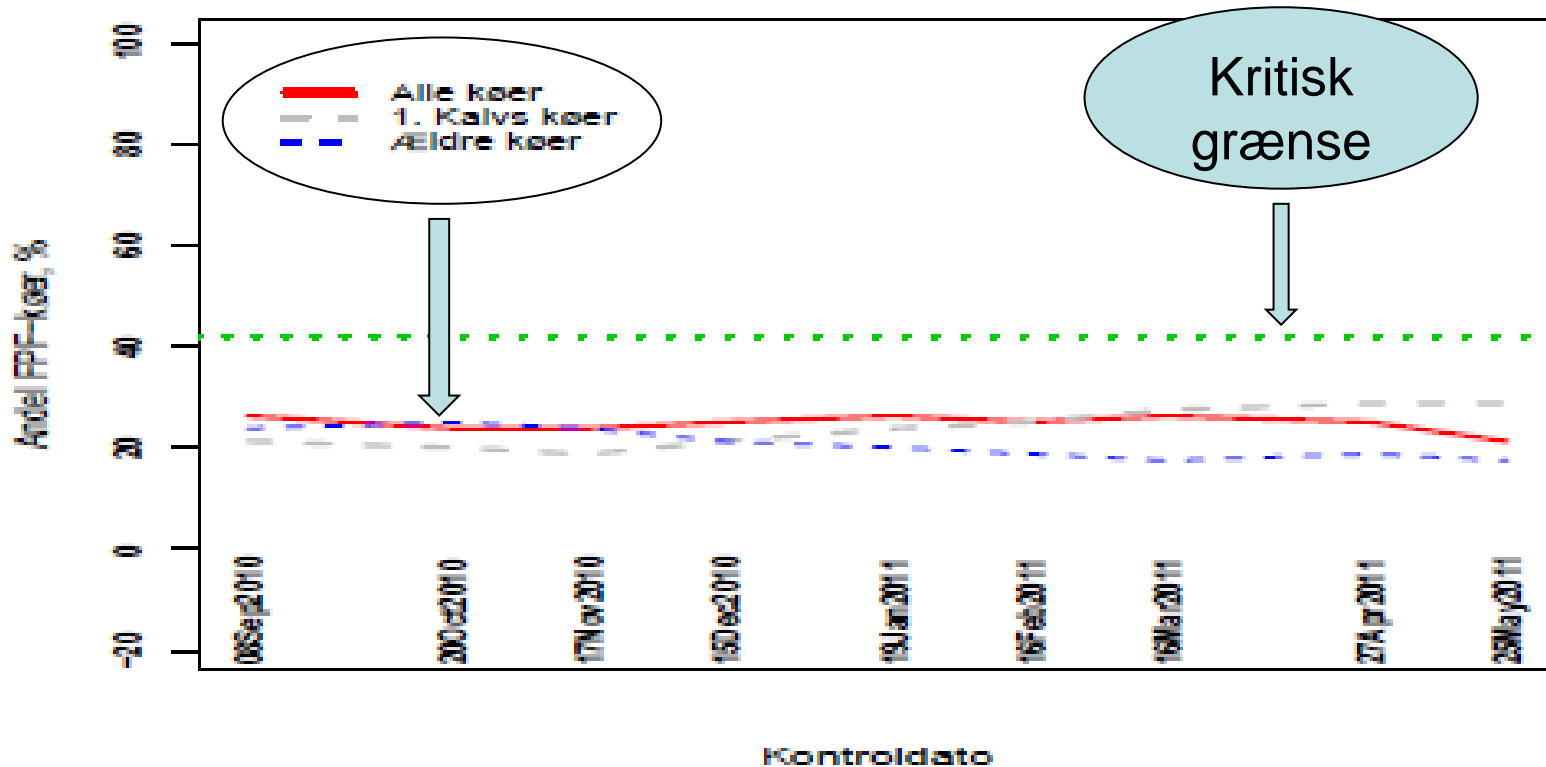
Vi kan med 95 % sikkerhed udpege en besætning som kritisk hvis:

- * vi bruger "*andel nykælvare med kritisk FPF*" som parameter,
- * 42 % af nykælverne har et kritisk FPF for deres race
- * og vi laver en rullende overvågning på de sidste 80 kælvnings

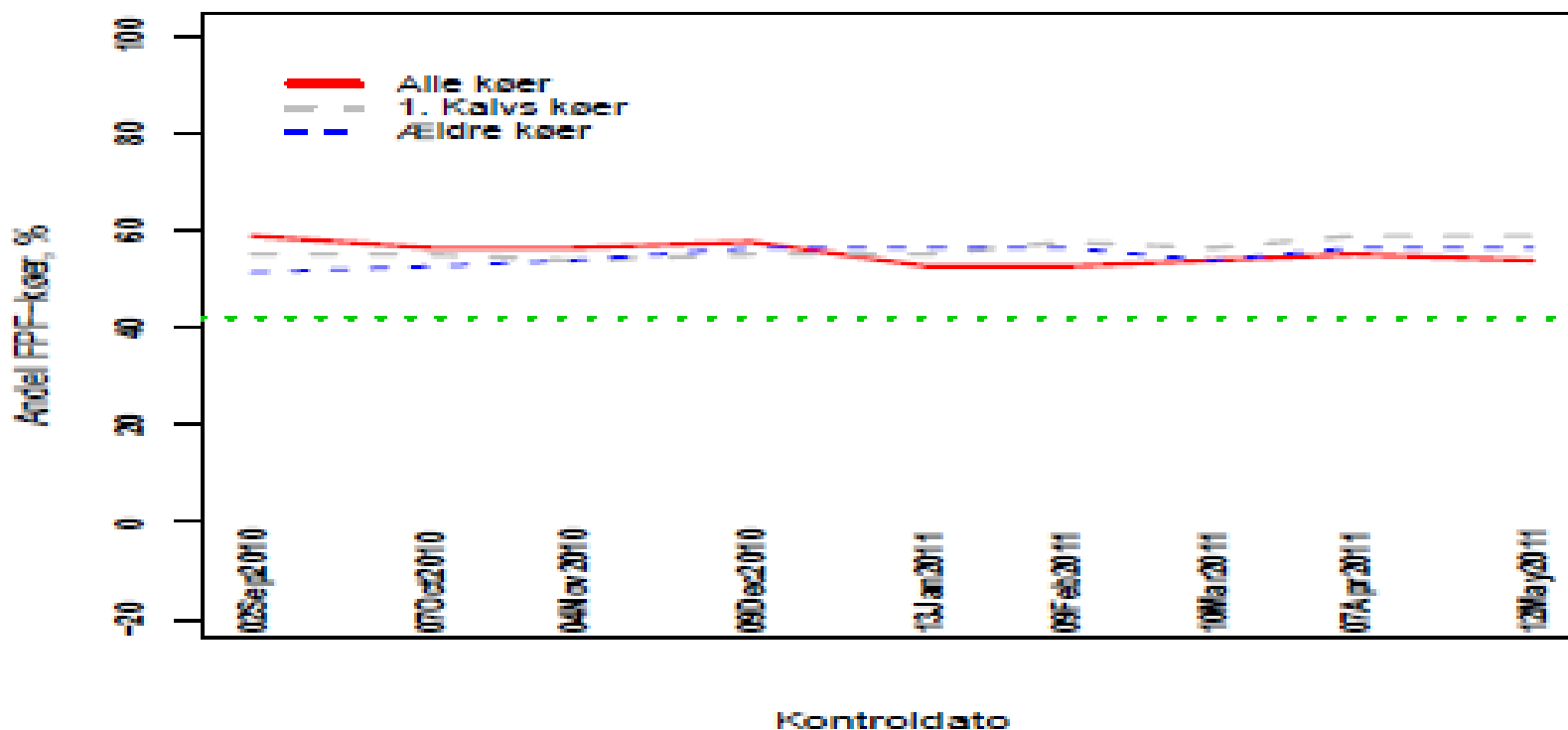
(Sloth et al. ,2010)

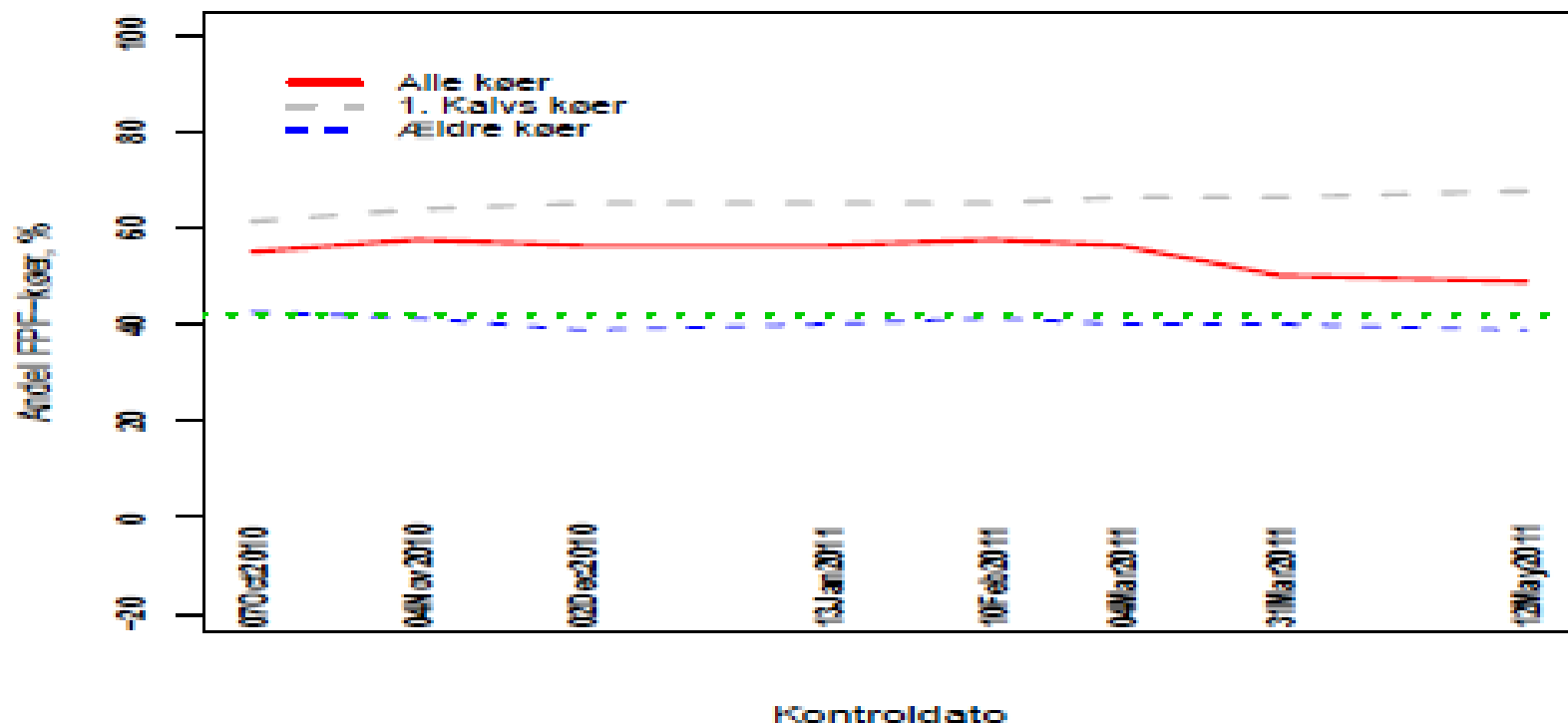
Prototype: "FPF-overvågning af besætning"

Både unge og gamle køer ligger kritisk gennem 12 måneder

FPF kritisk for unge køer

Demoprojekt: Brug af FPF og TCI i rådgivningen

Formål

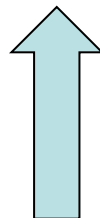
- * At teste og udvikle en FPF/TCI-udskrift
- * At undersøge om FPF giver mening i rådgivningen

Deltagere

- * 4 kvægbrugskontorer
  - Centrovic, Syddansk, LMO og LandboThy
- * 8 besætninger + dyrlæge
- * Besætninger udvalgt med kritisk højt FPF

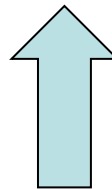
FPF-besætninger har mange køer med klinisk ketose

Bes:	1	2	3	4	5	6	7	8
Ketose, Obs (std.)	-	15 (9)	17 (7)	3 (30)	28 (7)	3 (5)	21 (9)	21 (11)

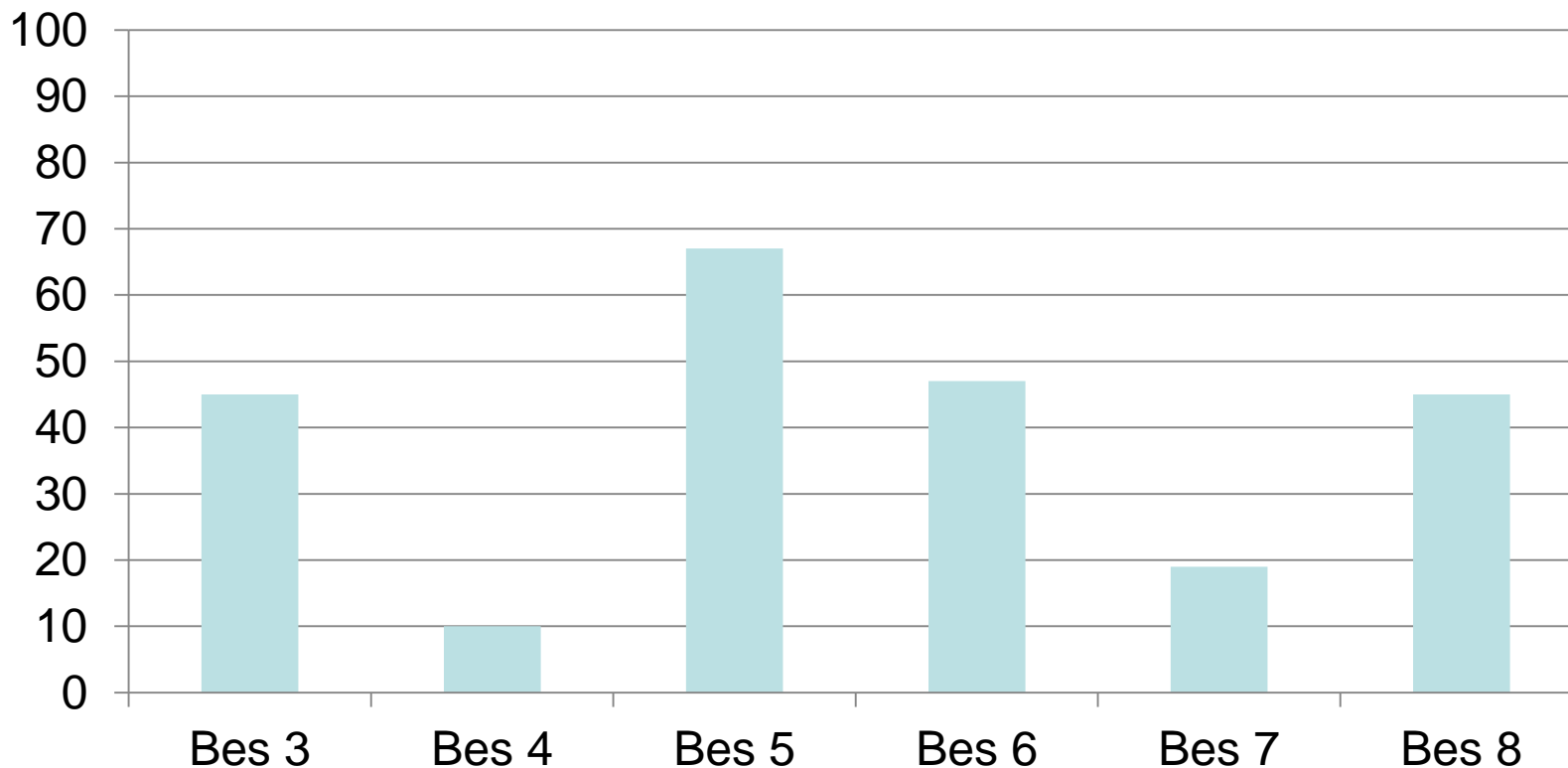
Mange køer med løbedrejning i besætninger med højt FPF

Bes:	1	2	3	4	5	6	7	8
Løbedrejninger	-	7 (2)	6 (1)	1 (6)	1 (1)	5 (1)	4 (2)	11 (2)

Højt huld i FPF-besætninger

Andel køer i FPF-besætninger med huld $> 3,5$ ved goldning

Karakteristika for de otte FPF-besætninger

- * Fem har ren TMR1 fodring / Tre fodrer TMR + kraftfoderautom.
- * Ingen har senlaktionsgruppe
- * Ingen laver huldvurdering /-styring hos senlakterende
- * Mange goldkøer i højt huld (>3,5)
- * Uklarheder omkring goldningstidspunkt / goldperiodens længde
- * Foderniveau i goldperioden er uklart

Definition af TCI (Transition Cow Index)

$$\text{TCI} = \text{B} - \text{A}$$

A: Forv. 305 dages ydelse ud fra: Kælv. alder, tidl. ydelse, genetisk niveau, celletal, kælvningsmåned, goldperiode m.v.

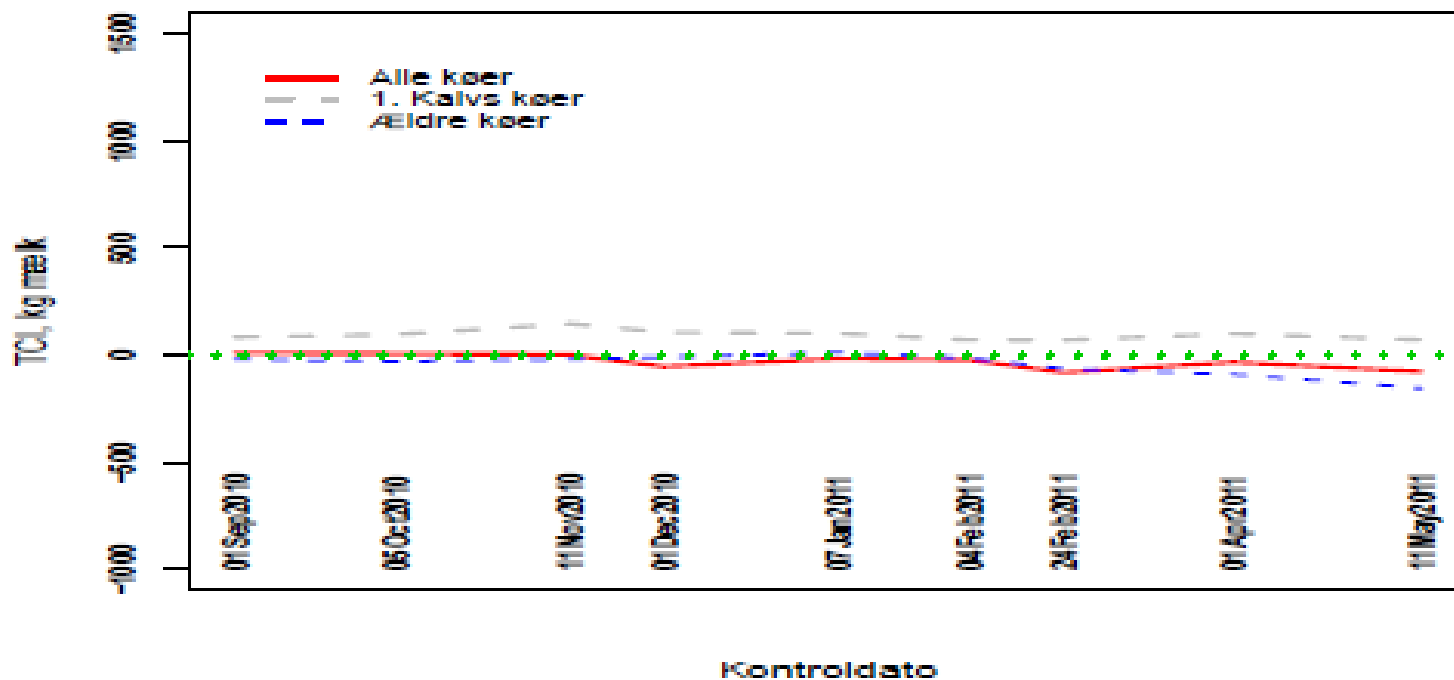
B: Forv. 305 dages ydelse efter inkludering af ydelse ved 1. kontrol

Hvis TCI er **positiv**, starter koen ud med en ydelse, som ligger over det forventede – og vice versa

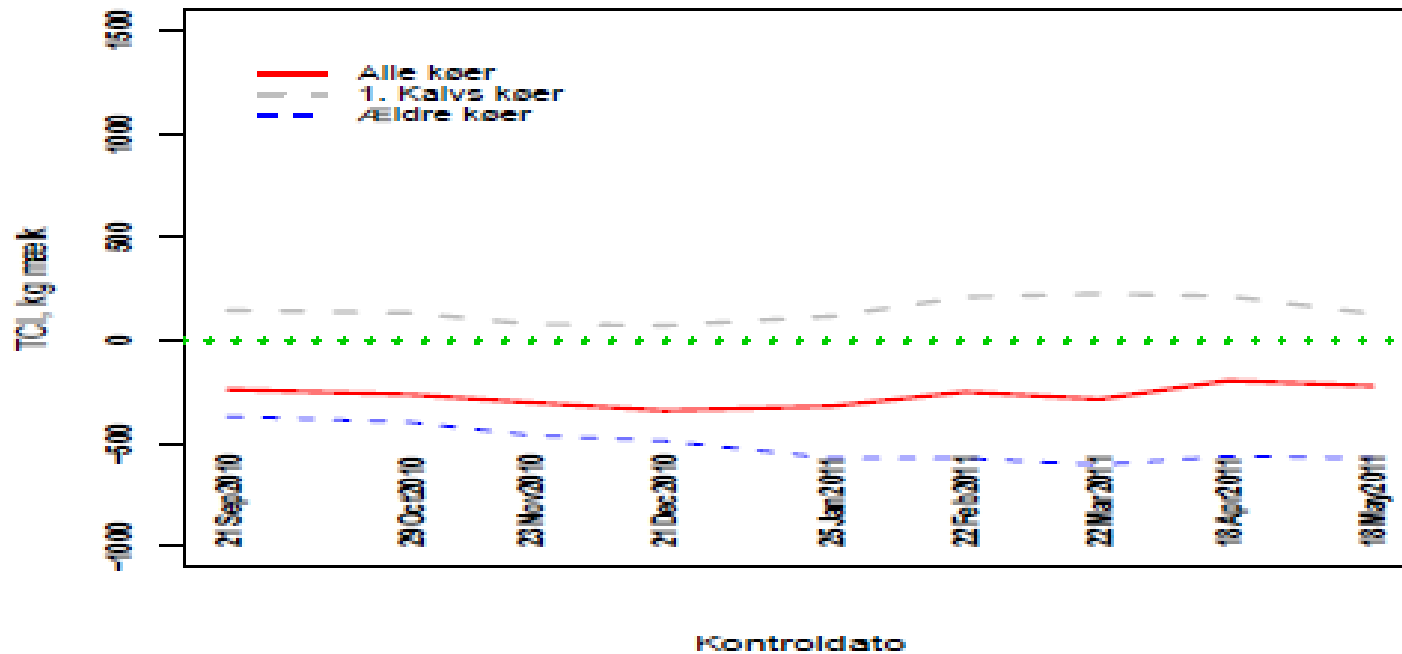
Dansk TCI under etablering

- * Udgangspunkt: Den amerikanske TCI-model
- * Model baseret på:
  - 550.000 køer
  - 3 års data: 2008, 2009, 2010
- * Rullende gennemsnit af 80 køer
- * Mangler endelig tilpasning

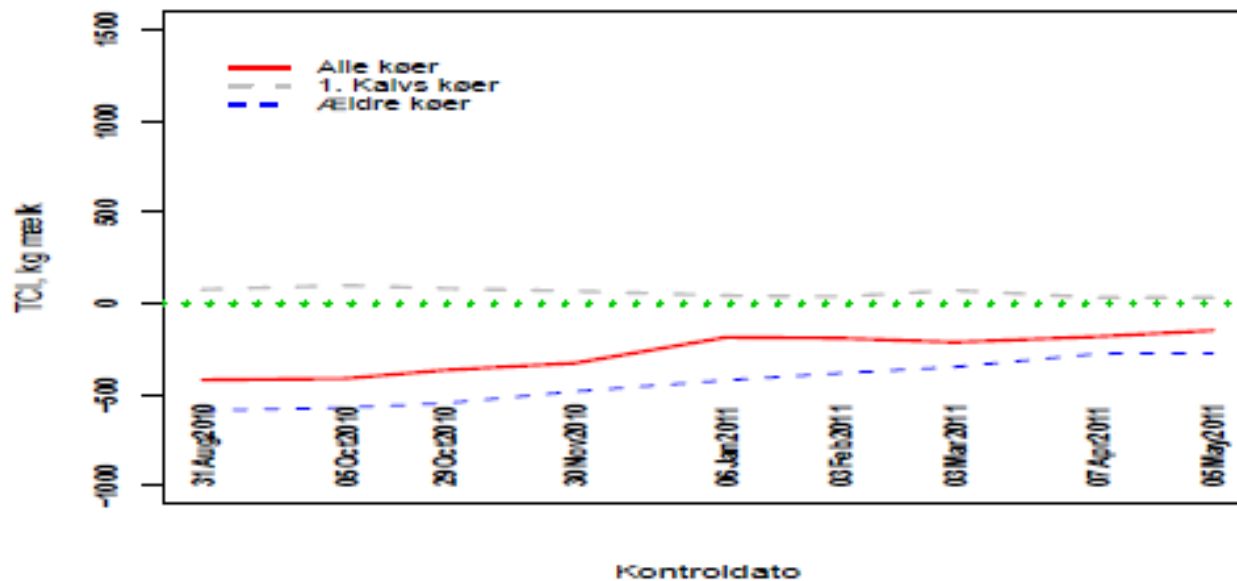
Prototype: TCI ligger OK hos både unge og ældre køer

TCI: Ældre køer har dårlig start på ny laktation

TCI med stigende trend for ældre køer

FPF / TCI

VfL, Kvæg bruger projektet til at afklare brugen af FPF/TCI:

Udskrift, nøgletal eller begge dele?

FPF/TCI prototype kan bestilles per vejledernummer

Sammenfatning

- * FPF og TCI er usikre på enkeltkøer, men gode til overvågning af besætning
- * FPF = billig overvågning af, om køerne taber sig for meget
- * TCI = billig overvågning af, om køerne starter ud som forventet
- * Grafik giver pædagogisk overblik
- * Kravet om 80 kælvinger betyder lang horisont i små besætninger
- * FPF/TCI-udtræk er oplagt som grundlag for opsøgende arbejde

Tak for opmærksomheden!

Tak for samarbejde med konsulenter og kvægbrugere!

